

Nagypapa, mesélj!
Tapasztalatok megosztása a családban, különös tekintettel az időbeosztásra

Kompetenciaterület:
Szociális, életviteli és környezeti kompetenciák

1. évfolyam

Programcsomag: Én és a világ – Ember és környezte

A modul szerzője: Vásárhelyi Judit

MODULLEÍRÁS

Ajánlott korosztály	6-7 évesek
Ajánlott időkeret	3 × 45 perc
A modul közvetlen célja	A lineáris és ciklikus időszemlélet fejlesztése, az időbecslés gyakorlása
A modul témái, tartalma	<p>Témák: Kapcsolatok: család, otthon, generációk Testünk és életműködéseink: napirend A társadalom és a gazdaság: szokások, hagyományok, életmódok Természet- és társadalom-földrajzi környezetünk, lakóhelyünk: idő Tartalom: Tapasztalatok megosztása a családban az előző nemzedékekben kialakult szokásokról, hagyományokról A családtörténet folytonosságának segítése. Nagyszülők élményeinek gyűjtése, összehasonlítása a jelennel. Egy nagyszülő vendéglátása.</p>
Megelőző tapasztalat	Modul: Idősek és fiatalok
Ajánlott továbbhaladási irány	Ember a természetben, tájékozódás az élő és élettelen természetről, idő és mozgás, tájékozódás a mindennapok időviszonyaiban
A kompetenciafejlesztés fókuszai	<p>Önszabályozás: felelősségvállalás, tekintet másokra; tolerancia A szociális kompetenciákhoz szükséges kognitív készségek: információkezelés – információgyűjtés, információk rendszerezése, kritikus gondolkodás, szabálykövetés Társas kompetenciák: empátia, kommunikációs készségek – véleményalkotás; együttműködés</p>
Kapcsolódási pontok	<p>A NAT-hoz: Ember a természetben, Ember és társadalom, Életvitel és gyakorlati ismeretek Modulokhoz: Az úgy van nálunk, Idősek és fiatalok, Az én családom, a Te családod</p>
Támogató rendszer	<p>Vásárhelyi Judit (szerk.): <i>Kerek egy esztendő</i> (Oktatómodul). Független Ökológiai Központ, Budapest [Kézirat] Horváthné Papp Ibolya (szerk.): <i>Globalitástól a lokalitásig</i>. Természet- és környezetvédelmi olvasókönyv. Pont Kiadó. Budapest, 2001 Daniel Goleman: <i>Érzelmi intelligencia</i>. Háttér Kiadó. Budapest, 1997 Dr. Spencer Kagan: <i>Kooperatív tanulás</i>. Önkonet Kft. Budapest, 2001</p>

Módszertani ajánlás

Különböző évfolyamok különféle tapasztalatokat szerezhetnek a korábbi nemzedékektől. Az elsősöknél még nem olyan fejlett az időérzés. Náluk a történelmi, a közös politikai élmények vagy a személyes életút kiemelkedő teljesítményei helyett inkább azt az alapélményt tartjuk fontosnak felfedezni, hogy az idő múlása megragadható a nemzedékek életének eltérésében élettani és kulturális okok terén is. Ha ezt nem terhesnek, hanem érdekesnek találja a gyermek, a továbbiak is érdekelni fogja. Inkább a mindennapok különbségeivel nyújtjuk ezt az alapélményt. „Én is más leszek, mint most vagyok? Más leszek, mint az unokám?” Két síkja lehet: nagypapa „jelene” az én „jövöm”? (Például: Én futok, nagypapa bottal jár. Majd én is botolni fogok, ha megöregszem?) Nagypapa „múltja” más, mint az én „jelenem”. (Például: Nagypapa kútról hordta a vizet, nálunk vezetékes víz van. Milyen más volt az élete!) Az egyes családok hagyományainak a nemzedék szintjén való szintetizálásán túl az idő megélését is gyakoroljuk: a lineáris időt a napi időtengely összehasonlításával, a ciklikus időszemléletet pedig a napi időbeosztás ismétlődő elemein túl a nemzedékek egymást követő változásának észlelésével.

Ehhez a modulhoz erős családi segítségre van szükség. Vélhetően ezt nem minden tanuló kapja meg egyformán. Először tegyünk kísérletet a szülők megnyerésére: írjunk rövid felkészítő levelet, említsük meg a modul közeledtét a szülői értekezleten, beszéljünk róla a szülői munkaközösséggel, a szülőkkel. Külön figyelmet kell szentelni a hátrányos helyzetük miatt esetleg frusztrálódott tanulók kompenzálására („árva” unoka, szegény család, távoli nagyszülők). Hangsúlyozzuk, ami a helyzetben természetes: a nagyszülők (vagy mi) elköltözhetnek, eltávozhattak az élők közül. A szülő(k), keresztanya vagy szomszéd néni is mesélhet a saját szüleiről, adhat kölcsön régi használati tárgyat az osztály kiállításához.

A modul címében nagyapát kérjük, hogy meséljen. Ha sokkal több a leány az osztályban, kérjük meg nagyanyát vagy mindkettőjüket! Vigyázzunk a kölcsön kapott tárgyakra, képekre, őrizzük és szépen helyezzük el ezeket! Amikor visszaadjuk, visszaküldjük jogos tulajdonosainak, köszönjük meg és köszöntessük meg azokat!

A vendégnek hívott nagyapát vagy nagyanyát természetesen körültekintően kell megválasztani. Legyen kedves, „melegszívű, dolgos, derék”, gyerekszerető, mesélőkedvű, jó humorú. Abban az egy órában legyen minden gyerek nagyapja, nagyanyja. Segítsen összegezni, általánosítani a gyerekek saját nagyszüleikkel kapcsolatos ismereteit nemzedéki tapasztalattá.

A modul mellékletei

Tanári mellékletek

P1 – Előzetes gyűjtés

P2 – Nemzedékek

P3 – Ki az én családom?

P4 – Időtengely

P5 – Tárgyak

P6 – Képek

P7 – Készülődés

Diákmelléklet

D1 – Az időtengely ábrái